

Kommentarer fra Offshoredykkerunionen (ODU) til Sjøfartsdirektoratets høring vedr. forslag til nye regler for dykking fra skip av 24.04.2019

Som en av organisasjonene for pionerdykkerne i Nordsjøen ønsker ODU å gi innspill til Sjøfartsdirektoratets høringsforslag vedr «nye regler om dykking fra skip».

Vi ser positivt på at myndighetene nå vil lovregulere dykking i et område som mangler lovregulering, noe som forøvrig burde ha vært gjort for lenge siden. Vi er imidlertid uenig i og svært betenkt over måten dette er tenkt gjennomført.

Når det gjelder dykking, som i dag ansees som fangst og fiske, bør denne gruppen omfattes av arbeidsmiljøloven i stedet for å forsøke å utvide omfangsbestemmelsene i sjøfartslovgivningen. Vi mener at all arbeidsdykking bør underlegges arbeidsmiljøloven. Vi stiller spørsmål om hvor hensiktsmessig det er å splitte kamskjelldykkerne mellom sjøfarts og arbeidsmiljølovgivningen. Dette vil også kunne skape rom for tvil og ulik forvaltningspraksis hos tilsynsmyndighetene.

Det er lite gjennomtenkt og svært uheldig at flaggstatslovgivningen skal få styre arbeidstid, vernelov osv., bortsett fra selve dykkereglene, helt opp i Norges fjæresteiner.

Offshoredykkerunionen ODU har mange medlemmer med lang erfaring fra dykking både i og utenfor petroleumsindustrien. Således sitter foreningen på en svært bred kompetanse og lang erfaring, også hva angår regelverksutvikling i et historisk perspektiv. Våre medlemmer består av både tidligere arbeidsgivere og arbeidstakere.

Det var ODU i samarbeid med Industri Energi som på vegne av våre medlemmer, som hjelpeintervenient, førte dykkesaken i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD).

Vi har fått en sterk oppfordring fra pionerdykkerne om å gi vårt syn på høringsforslaget.

Bransjen består av en stor del selvstendig næringsdrivende. Vi presisere at de foreslåtte verneregler må gjelde for selvstendig næringsdrivende på lik linje som arbeidstakere. Dette gjelder uansett hvilken vernelov som blir vedtatt.

1) Høringsforslaget mangler historisk bakgrunn og derav vurdering av viktig erfaring.

Hverken Bull-utvalget eller Lossius-utvalget er nevnt i høringen.

2) Høringsforslaget mangler en dykkerkyndig vurdering av dykking langt til havs, for eksempel fra DP-fartøyer, vindmøller, store oppdrettsanlegg og mulige framtidige installasjoner.

3) Forslaget mangler utredning av manglende regelverk for dykking i Norges økonomisk sone.

4) Forslaget gir rom for økt arbeidstid for dykkerne i forhold til arbeidsmiljøloven. Arbeidstiden vil i praksis endres. Vi oppfatter at forslaget om ny arbeidstidsforskrift for dykkerne forringes betydelig i forhold til den forskriften vi dykkere hadde i Nordsjøen fra 1981 og som fremdeles er gjeldende. Forslaget har i liten eller ingen grad vurdert den dykkermedisinske forskning hva angår mulighet for maksimal arbeidstid som forslaget åpner opp for. Slik vi oppfatter det er kravet om godkjenning av arbeidstidsordninger av arbeidstakerorganisasjoner med innstillingsrett fjernet.

5) Lovvalget medfører at dykkerne hopper fra lovverk til lovverk. Forslaget legger også opp til at dykkerne kan dykke under forskjellig lovverk fra samme fartøy.

Forslaget legger også opp til at det kan dykkes etter forskjellige lovverk på samme jobb. Det kan dykkes fra land og fra fartøy under norsk og fremmed flagg under forskjellig lovgivning. Dette er uholdbart for dykkerne og ikke minst for dykkernes verneombud.

6) Det er uheldig at høringsforslaget ikke behandler spørsmålet om hvilket tilsynsorgan som bør føre tilsyn med dykking fra fartøy. Imidlertid åpnes det for at Sjøfartsdirektoratet skal tilegne seg dykkekompetanse for så å bli tilsynsmyndighet.

I England har man greid å samle alt tilsyn med dykking under ett tilsynsorgan. I Norge kan det se ut som om at myndighetene legger opp til tre tilsynsorgan for dykking, til tross for den uheldige historien vi har i Norge med spredte tilsynsorgan og dykking. Det er viktig å samle dykkekompetansen og samtidig bygge opp tilsynskompetanse i ett organ, utenfor petroleumsvirksomheten. I den sammenheng finner vi det underlig at ikke petroleumstilsynet har deltatt i utredningsarbeidet i forbindelse med høringsforslaget.

7) Forslaget har i liten grad utredet utfordringene med fartøy under fremmed flagg. Kan disse fartøyene inspiseres og kontrolleres når som helst av tilsynsmyndighetene. Hvilke begrensninger finnes i tilsynsadgangen på fartøy under fremmed flagg? Hva innebærer det, totalt sett, for dykkerne å bli underlagt utenlands lov? Mister de yrkesskadeforsikringen osv.?

8) Forslaget fremstår som konkurransevridende for norsk dykkeindustri. Vi er avhengig av gode arbeidsgivere som kan utføre dykking på en sikker måte. Dersom disse blir utkonkurrert vil dette fort svekke dykkesikkerheten.

ODU har fulgt med i utviklingen av det som ser ut til å være en nasjonal skandale i forbindelse med dykkingen på det norskregistrerte fartøy Skandi Singapore. Vi forstår det slik at Sjøfartsdirektoratet muligens ikke har lovhjemmel eller kompetanse til å følge opp den tragiske hendelsen. Selv om saken antagelig ikke er direkte overførbar til norske forhold, synliggjør den behovet for en grundig utredning av lovhjemler til å utføre tilsyn samt utredning av tilsynsorganets kompetanse.

Vi mener høringsforslaget svekker dykkernes sikkerhet og i tillegg mangler en grundig konsekvensutredning om hva forslaget innebærer for dykkerne. Ikke minst gjelder det for dykkere som skal dykke fra fartøy under fremmed flagg.

All den tid det ikke finnes regler for dykking fra skip utenfor petroleumsvirksomheten, har i praksis ikke Stortinget vært med på å bestemme hvilken vernelov dykkerne skal underlegges.

Det var et samlet Storting som ba oss om unnskyldning i 2014. Det er også det samme Stortinget som bør avgjøre hvordan framtidig regulering av dykking skal se ut og hvordan dykkerne skal beskyttes.

Vi føles oss sikre på at lovforslaget vil svekke sikkerheten og øke belastningen for dykkerne.

Det har i denne sak ikke manglet på advarsler.

Vi krever derfor at saken om vernelovgivning for dykkerne skal opp i Stortinget.

Vi krever at all tradisjonell arbeidsdykking i Norge skal underlegges arbeidsmiljøloven.

Nærmere om ODU sine kommentarer:

1) Vi mener høringsforslaget mangler historisk bakgrunn og derav vurdering av viktig erfaring.

Bull-utvalget og Lossius-utvalget er utredninger som beskriver det uheldige i at dykking har vært regulert under flere lovverk. Utvalgene beskriver også problemene med at flere tilsynsmyndigheter var involvert i tilsynet med de forskjellige regelverk for dykking. Bull-utvalget peker også på viktigheten av å samle ressursene i ett tilsyn for dykking, og et ikkediskriminerende regelverk, med lik vernelovgivning for dykking.

Hele kapittel 5 i Lossius-utvalget er en grundig beskrivelse av rettsutviklingen på sokkelen, for dykking. Spesielt er kap. 5.12 av stor interesse. Det vises her til at hensynet til arbeidstakerne/dykkerne ikke nødvendigvis sto i sentrum. Det vises til at pressgrupper, prestisjestridd, hensynet til forvaltningsorganets egne behov og interesser kan ha vært minst like viktige faktorer for valg av vernelovgivning, enn hensynet til arbeidstakerens/dykkerens behov for et robust lovverk og et kompetent kontrollorgan. Det er nøyaktig det samme som vi opplever i dag innen regulering av oppdrettsdykking.

Overflateorientert dykking i oppdrettsnæringen er like komplisert som samme type dykking i petroleumsindustrien.

Utfordringene vedrørende valg av vernelovgivning for dykking på 70- og 80-tallet er til forveksling lik de utfordringene vi har i dag hva angår valg av vernelovgivning, **bortsett fra at myndighetenes i dag har adekvat kunnskap om utfordringene.**

Vi har nedenfor vist til noen sitater fra de nevnte utredninger:

Norges offentlige utredninger 2003:5 NOU Pionerdykkerne i Nordsjøen (Lossius-utvalget)

Rapport fra granskingskommisjonen for undersøkelse av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen, oppnevnt ved Kronprinsregentens resolusjon 2. mars 2001. Avgitt til Arbeids- og administrasjonsdepartementet 31. desember 2002.

Her er linken til rapport fra Lossius-utvalget.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/7c1249ea5b0a4b10a74a475b73f8e020/no/pdfs/nou200320030005000dddpdfs.pdf>

Bull-utvalget NOU 1989: 15. Arbeidsmiljølovens virkeområde i petroleumsvirksomheten og **Lossius-utvalget** NOU 2003:5. Pionerdykkerne i Nordsjøen er viktige referanser som vi mener burde ha vært belyst i utredningen. Det fremstår uheldig at de historiske erfaringene, som er en del av nevnte utredninger representerer, ikke er vurdert i høringsforslaget.

Lossius-utvalget NOU 2003: 5 Pionerdykkerne i Nordsjøen, side 73:

«Industridepartementet argumenterte sterkt for at forskriftene burde omfatte all dykking på den norske kontinentalsokkel – innenfor og utenfor sikkerhetssonene – hva enten dykkingen foregikk i forbindelse med rørlegging, boring, produksjons installasjoner eller andre aktiviteter. Forskriftene ville i tilfelle også omfatte dykking fra skip, noe Industridepartementet mente kunne innebære et hjemmelsproblem, selv om forskriftene likevel lå innenfor rammen av § 3 i kontinentalsokkeloven (lov 21. juni 1963 nr. 12).»

«Kommissjonen bemerker at man av uttalelsene fra Sjøfartsdirektoratet og Industridepartementet ser begynnelsen til kompetansestriden mellom sokkelmyndighetene og sjøfartsmyndighetene.»

5.12 Kompetansestriden

5.12.1 Innledning

«Med kompetansestriden mener kommissjonen uenigheten mellom Kommunal- og arbeidsdepartementet og Handelsdepartementet, og departementenes underliggende organer, om regelverk og regelverksforvaltning på norsk sokkel. Kompetansestriden gjaldt forholdene for skip, borefartøyer og andre flytende innretninger på norsk sokkel.»

NOU 2003: 5 Pionerdykkerne i Nordsjøen:

«Da dykking i all hovedsak foregikk fra dykkeskip og lignende, falt dykkevirksomheten inn under sjøfartslovgivningen, og ikke under arbeidsmiljølovens bestemmelser. Som konsekvens av dette hadde Sjøfartsdirektoratet tilsyn med visse deler av dykkevirksomheten i Nordsjøen i tillegg til det tilsynsarbeid som ble drevet av Arbeidstilsynet, og fra 1978 av Oljedirektoratet.»

«Etter utredning av Bull-utvalget (NOU 1989: 15 – Arbeidsmiljølovens virkeområde i petroleums- virksomheten) der det ble foreslått endringer både hva angår området for arbeidsmiljøloven og tilsynet med dykkingen, ble forskriftene av 1. juni 1977 avløst av forskrifter av 27. november 1992 som ga arbeidsmiljøloven anvendelse også for flyttbare innretninger som drev med undersøkelse, leteboring og utnyttelse av petroleum på norsk sokkel. Etter § 1 femte ledd ble arbeidsmiljøloven gitt anvendelse for bemannede undervannsoperasjoner i petroleumsvirksomheten utført fra fartøy eller innretning, i den utstrekning det ikke var fastsatt særskilte regler. Etter det kommissjonen kjenner til skal det først ha vært ved den såkalte SAM-forskriften, fastsatt av Oljedirektoratet 8. mars 1995, at arbeidsmiljøloven fullt ut ble gitt anvendelse for dykking i Nordsjøen.»

NOU 2003: 5 Pionerdykkerne i Nordsjøen, side 96.

«Også fra andre på arbeidsgiversiden var det fremmet lignende synspunkter. I møtereferat av 9. desember 1982 uttrykte NOF (Norsk Offshore- forening) at «... jurisdiksjonsspørsmålene mellom sokkelstat og flaggstat av Offshoreforeningen oppfattes som viktige å få avklart».

«Kommissjonens oppfatning er at det ikke ble gjort nok for å avklare kompetansespørsmålene og dermed å sikre en bedre sokkelforvaltning og et bedre sikkerhetsarbeid især. Problemstillingen ble aktualisert på tragisk vis ved Byford Dolphin-ulykken. Det vises til NOU 1984: 11 Dykkerulykken på Byford Dolphin, der det uttales følgende»

«At myndighetenes kontrolloppgaver i forbindelse med sikkerheten på sokkelen er delt på så mange forskjellige organer, er i seg selv et forhold som er egnet til å skape en viss form for usikkerhet. Grensene mellom de enkelte organers myndighetsområde blir gjerne diffuse. I en viss utstrekning kan det oppstå overlapping, men det kan også oppstå nisjer eller mellom-rom der kontrollen blir svakere, eller helt ute blir.»

NOU 2003: 5 Pionerdykkerne i Nordsjøen, side 97

«I brev fra Oljedirektoratet til Kommunal og arbeidsdepartementet så sent som 4. februar 1987 beskrives tilstanden bl.a. slik:»

«I det løpende forskrifts- og tilsynsarbeidet ble det tidlig klart at overlappende norsk flagg- og sokkelovgivning skapte uklare ansvarsforhold og hindret et effektivt tilsyn. Myndighetene har erkjent dette problemet. Bl.a. ble det i flere år arbeidet for at norske myndigheters tilsyn med dykking skulle legges til en etat – Oljedirektoratet.»

«Kommissjonen finner at myndighetene kan bebreides for ikke ha klart å samle seg om en felles linje i jurisdiksjonsspørsmålet i Nordsjøen. Selv etter behandling på statsrådsplan av ulike spørsmål knyttet til regelverket synes det på politisk plan ikke å ha vært tilstrekkelig vilje til å skjære igjennom interessekonflikten. En konsekvens av dette var at de underliggende organer selv i stor grad fikk utforme politikken på området, med den følge at kompetansespørsmålene ikke fikk noen avklaring.»

«Ved spørsmålet om effekten av kompetansestriden møter man det problem at det er vanskelig å si noe sikkert om hvordan regelverksutvikling og regelverksforvaltning ville artet seg dersom man ikke hadde hatt noen kompetansestrid. Kommissjonen finner allikevel grunnlag for å hevde at situasjonen for brukerne av regelverket klart ble dårligere som følge av kompetansestriden, både ved at det ble gitt motstridende pålegg og ved at man ikke hadde noen enhetlig linje overfor bl.a. dykkeindustrien i Nordsjøen.»

Kommissjonen uttaler videre:

«Den direkte effekten av striden var at forvaltningen gjennom mange år brukte mye tid og krefter på intern strid i. I en slik situasjon er vanskelig å tenke seg at forvaltningen samtidig kan ha hatt fullt fokus på sikkerhetsarbeidet i Nordsjøen som dermed sannsynligvis har blitt forsinket. Sannsynligvis har forsinkelsen i sikkerhetsarbeidet vært en medvirkende årsak til hendelser man har hatt på norsk sokkel.»

Bull utvalget: NOU 1989:15 Arbeidsmiljølovens virkeområde i petroleumsvirksomheten.

1.6 Økonomiske og administrative konsekvenser av utvalgets forslag, side 10 og 11.

«Dykking i petroleumsvirksomheten står på mange måter i en særstilling. Dykking på store dyp hvor det ofte i tillegg skal utføres kompliserte arbeidsoperasjoner, stiller store krav til bl.a. organisering av arbeidet til kompetanse hos den enkelte dykker og til tilsynsmyndigheten. Utvalget har sett det som svært viktig å komme frem til klare ansvars- og tilsynsforhold på dette området. Alt ansvar for tilsyn med dykkeraktiviteten som finner sted i tilknytning til petroleumsvirksomheten på norsk sokkel foreslås derfor lagt til Oljedirektoratet. Dette uansett om virksomheten i det enkelte tilfelle foregår fra et fartøy eller en innretning. Ved å samle tilsynsfunksjonen for dykkernes arbeidsmiljø i ett direktorat, Oljedirektoratet, vil en kunne videreutvikle et nødvendig ekspertmiljø her.»

Et ikke-diskriminerende regelverk

«Bull-utvalget side 20 pkt. 3.2.2:

«Et fjerde moment vil være at regelverket bør bygges opp slik at det fremstår som ikke-diskriminerende. På den ene siden bør f.eks. arbeidstakere som utfører tilnærmet like oppgaver sikres den samme arbeidsmiljømessige beskyttelse. På den annen side må ikke regelverket stille arbeidsgiveren i en konkurransemessig forskjellig posisjon, avhengig av om de f.eks. er norske eller utenlandske.»

Det forhold at «arbeidstakere som utfører tilnærmet like oppgaver sikres den samme arbeidsmiljømessige beskyttelse» mener vi er et viktig argument for å innføre alternativ 2 i Arbeidstilsynets og Sjøfartsdirektoratets tidligere utredning (Sjøfartsdirektoratets saks nr. 2017/97797) altså at dykkernes arbeidsforhold reguleres av arbeidsmiljøloven uavhengig av om dykkingen skjer fra skip.»

Kort oppsummert beskriver **NOU 2003: 5, Pionerdykkerne i Nordsjøen (Lossius-utvalget)** de uheldige sidene ved at lovverket for dykking var fragmentert. Arbeidstagerne og arbeidsgiverne opplevde et uforutsigbart lovverk og uklare grenser mellom tilsynsmyndigheter. Utvalget påpeker også at det uheldige ved at kompetansen i tilsynsmyndighetene ble oppsplittet.

Lærdommen fra Lossius-utvalget i denne saken er at vi må ha ett lovverk og ett tilsyn, som må bygges opp av en samlet kompetanse. Tilsynsaktiviteten må i prinsippet være lik, uavhengig av om man dykker fra fartøy, lekter eller fra land.

Vært å merke seg er at Lossius-utvalget på side 97 skriver følgende vedrørende reguleringen av dykkingen:

«Kommissjonen finner at myndighetene kan bebreides for ikke ha klart å samle seg om en felles linje i jurisdiksjonsspørsmålet i Nordsjøen.»

Bull-utvalget

NOU 1989: 15. Arbeidsmiljølovens virkeområde i petroleums- virksomheten

Utvalget peker på behovet for et enhetlig og kompetent tilsyn, slik at kompetansen ikke spres på flere tilsyn. Utvalget synliggjør behovet for en ensartet vernelovgivning for dykkerne

Utvalget poengterer også viktigheten av et ikkediskriminerende regelverk.

2) Høringsforslaget mangler en dykkerkyndig vurdering.

ODU mener at det forslaget som direktoratene har lagt fram, ikke er godt nok gjennomtenkt med tanke på dykkesikkerhet i et videre perspektiv. Da tenker vi dykking langt til havs, samt på sokkelen/Norges økonomiske sone som ikke er underlagt petroleumslovgivningen.

Vi er samtidig svært bekymret for innføringen av et diskriminerende regelverk til fordel for maritim aktivitet. Spesielt fartøy under fremmed flagg kan fort være en stor utfordring for dykkesikkerheten og rapporteringen.

Det kan virke som om reglene for innaskjærs dykking er adoptert som en nødløsning, uten tanke på hvilke dykketekniske og dykkeoperasjonelle utfordringer som regelverket skal hensynta. Dette kan se ut som en hasteinnføring av et regelverk da myndighetene oppdaget at dykking i maritim virksomhet falt utenfor arbeidsmiljøloven. I dag utføres det dykking på installasjoner langt til havs som til forveksling er lik en oljeplattform. Jobben er den samme. De fysiologiske utfordringene er de samme. Det er bare regelverket som er helt forskjellig. Sjøfartsdirektoratet har ingen kompetanse på å vurdere regelverket de selv har vært med på å foreslå. Regulering av metningsdykking utenfor petroleumsaktiviteten er ikke behandlet i utredningen.

Regelverket speiler ikke den økte risikoen som det medfører å dykke fra fartøy. Noe som vi fikk se på Dagsrevyen i desember 2018, og som ikke er enestående. Hva med dykking fra DP-fartøy. Dette er dykking som innebærer stor risiko dersom denne aktiviteten ikke blir tydelig lovregulert.

Petroleumstilsynet, som er det tilsynsorgan som har den suverent bredeste og lengste erfaring i å føre tilsyn med dykking fra båt, har ikke vært involvert i saksbehandlingen. Dette er svært uheldig med tanke på grundigheten og den faglig kvaliteten på høringsforslaget.

Overflateorienterte dykkeoperasjoner innaskjærs har blitt like kompliserte som dykking i petroleumsvirksomheten.

Dersom det skal dykkes fra fartøy i enten Norges økonomiske sone eller innenfor 12 miles grensen på en hav-vindmølle som leverer strøm til petroleumsvirksomheten er dykkeren omfattet av arbeidsmiljøloven. Dykkingen er samtidig regulert av en robust dykkestandard. Denne standarden har hensyntatt de utfordringer dykkerne møter langt til havs, og ikke minst fra fartøy. Vi kan ikke se noen gode grunner for at dykkere som gjør samme jobben på en annen vindmølle skal være omfattet av et mye svakere vern i dykkeregulverket som en følge av Sjøfartsdirektoratets forslag.

3) Forslaget inneholder ikke en utredning av manglende regelverk for dykking i norsk økonomisk sone.

Regulverket som nå er foreslått vil kun gjelde under norsk jurisdiksjon, innenfor 12mils-grensen til havs.

For dykkerne som skal dykke i Norges økonomiske sone vil det ikke finnes regler for dykking, dersom man dykker fra utenlandsk fartøy. Under dykking i petroleumsvirksomheten vil dykkeren være underlagt arbeidsmiljøloven på hele sokkelen. Dette gjelder også dersom det dykkes fra utenlandsk fartøy.

Oppdrettsanleggene etablerer seg snart i norsk økonomisk sone. Mineralutvinning, vindmøllerparker og næringsmiddelindustri er aktiviteter som er vurdert etablert i Norges økonomiske sone. Det bør snarest settes ned et utvalg som bør se på hele verneavgivningen i norsk økonomisk sone, der dykking bør være en sentral del av utredningen.

4) Forslaget gir rom for økt arbeidstid for dykkerne i forhold til arbeidsmiljøloven.

Regulering av arbeidstid

Vi har fått reaksjoner fra medlemmer som reagerer på at det i høringsnotatet fremstilles som om at det er dykkerne som ønsker romsligere arbeidstidsordninger. Det er klart de finnes, samtidig som de neppe er representativt for dykkerne. Vi har henvendt oss, både skriftlig og muntlig, til Industri Energi og dykkere som var på

møtet som det blir referert til på Gardermoen, med spørsmål om dette var et uttalt ønske fra dykkerne. Svaret var et entydig Nei!

Vi oppfatter at forslaget om ny arbeidstidsforskrift for dykkerne forringes betydelig i forhold til den forskriften vi dykkere hadde i Nordsjøen fra 1981 og som fremdeles er gjeldende for dykkerne utenfor petroleumsvirksomheten. Forslaget har i liten grad tatt inn over seg den dykkermedisinske forskning hva angår konsekvensene av muligheten for maksimal arbeidstid som forslaget åpner for.

Overtidskompensasjonen var i sin tid tatt med for å begrense bruken av overtid. Den foreslåes nå tatt bort.

Sjøfartslovgivningen gir et mer romslig regelverk hva angår arbeidstid enn aml. Selv om Sjøfartsdirektoratet legger opp til en arbeidsforskrift er denne enkel å dispensere fra.

Selskaper som driver dykkevirksomhet fra land og evt. fra svært små båter, vil etter dagens rettspraksis i sin helhet være underlagt arbeidsmiljøloven, med deretter regulerte arbeidstidsordninger. Små fartøy som opererer langs kysten, underlagt fremmed flaggstatslovgivning, vil kunne ha helt andre arbeidstidsordninger, som det vil være vanskelig å konkurrere mot. Arbeidstidsforskriften som skal regulere arbeidstid for dykkere er, slik vi ser det, kun hjemlet i norsk sjøfartslovgivning. Dykkerne som dykker fra båt blir derfor tvunget til å dispensere fra den nye forslåtte ordningen for å kunne være med på konkurransen og derav forsøke å holde på arbeidsplassen. Slik var det også i gamledager. Vi oppfatter at kravet om at arbeidstakerorganisasjoner med innstillingsrett skal godkjenne arbeidstidsordningene som ligger utenfor forskriften er tatt bort. Det kan umulig være slik at myndighetene ikke ser at dette sannsynligvis på sikt kommer til å øke arbeidsbelastningen betraktelig for dykkerne.

5) Lovvalget medfører at dykkerne hopper fra lovverk til lovverk. Hvordan skal verneombudene håndtere å hoppe fra vernelov til vernelov?

ODU opplever det som svært uheldig å ha dykkere på fartøyet som er underlagt forskjellig lovverk, slik høringen legger opp til. Man kan ha to dykkere i vannet samtidig, under forskjellig lovverk, en under skipsarbeidsloven og en under arbeidsmiljøloven. Hvordan skal verneombudene forholde seg til de forskjellige lovverkene? Videre må dykkerne vandre fra lovverk til lovverk alt etter jobb og selskap.

Vi har listet opp noen eksempler som verneombudene og dykkerne må forholde seg til:

Dersom dykkerne kommer fra et land-team, blir dykkingen utført etter aml. (arbeidsmiljøloven) på land. Kommer dykkeren ut på fartøyet utføres dykket etter aml, dersom dykkeren er en del av land-teamet. Dykkerne som er å anse som en del av mannskapet dykker etter sjøfartslovgivningen. Reiser dykkeren videre til et landanlegg, som sorterer under petroleumsvirksomheten, dykker alle etter aml.

Reiser dykkeren videre til en hav-vindmølle, 13 nautiske mil fra land, skal dykkingen reguleres enten etter Sjøfartsdirektoratets dykkeregler, for norske skip, dersom de blir vedtatt, eller etter flaggstatsregler. Dersom det dykkes på samme hav-vindmølle fra fartøy med utenlandsk flagg i hekken, finnes det neppe regler for dykking. Dersom noen av hav-vindmøllene på samme lokalisasjon leverer strøm til petroleumsindustrien, reguleres dykkingen for alle dykkerne etter aml. Reiser dykkeren videre til et oppdrettsanlegg innenfor 12-milsgrensen på et fartøy under utenlands flagg, gjelder antagelig bare dykkereglene i norsk sjøfartslovgivning. De dykkerne som har «en særskilt tilknytning» til fartøyet er underlagt flaggstatens vernelovgivning og trygdellovgivning. Dersom det kommer noen dykkere fra en base på land for å supplere dykker-teamet, vil de antagelig være underlagt aml. Hvordan er dette tenkt i lys av framtidig utvikling? (Mineralutvinning, gruvedrift på havbunnen, vindmølleparker, næringsmiddelindustri på havbunnen osv.) I tillegg til utfordringene som dykkerne og deres verneombud må takle, mener vi at forslaget mangler en helhetlig regulering av dykking.

6) Det er uheldig at høringsforslaget ikke behandler spørsmålet om hvilket tilsynsorgan som bør føre tilsyn med dykking fra fartøy.

Tilsynsspørsmålet og derav tilsynsorganets kompetanse er et svært viktig moment i vurderingen av hvorvidt myndighetene ivaretar tilsynet med dykkingen i Norge på en forsvarlig måte.

Arbeidstilsynet viser i sin tilsynsoversikt, mellom 2016 og 2018, at de har gitt pålegg i over 60 % av bedriftene de har kontrollert. Her kan det ikke være tvil om at myndighetene har den nødvendige tilsynskompetanse for å videreføre dette arbeidet. Her kan det heller ikke være tvil om hvorvidt myndighetene har adgangen til å føre tilsyn med alle nødvendige forhold som har innvirkning på dykkingen på dykkerfartøyene. Rapporten viser samtidig at det vil være lite forsvarlig å overføre tilsynsmyndigheten til et direktorat uten kompetanse på dykking.

Lærdommen av både Lossius-utvalget og Bull-utvalget er at lovverket må samles, samtidig som tilsynsmyndigheten må samles i ett tilsyn og samtidig styrkes. Tilsynsressursene må ikke splittes slik høringsforslaget legger opp til. Dette er belyst på såpass grundig måte i de ovennevnte utredninger at vi ikke finner grunn til å gå videre inn på dette her.

Dykkerne ønsker et tydelig og kompetent tilsynsorgan som kan håndtere de utfordringene som dykking medfører.

Vi forventer at en så viktig sak som valg av vernelovgivning for dykkerne, blir behandlet av Stortinget.

7) Forslaget har i liten grad utredet utfordringene med fartøy under fremmed flagg.

Vi er bekymret for faren for svekket arbeidsmiljø for dykkerne som jobber under fremmed flagg og som vi er godt kjent med. Dette er ikke berørt i høringen.

Når i tillegg utfordringene og usikkerheten vedrørende konkurransevridende forhold og tilsynsadgang på fartøy under fremmed flagg i svært liten grad er drøftet, mener vi høringen er mangelfull. Vi tenker her på forhold som ligger utenfor selve reguleringen av selve dykkingen, men i stor grad vil få betydning for den totale sikkerheten for dykkerne.

Det er stor variasjon på kompetansenivået i bransjen. Alt fra de svært seriøse arbeidsgiverne til de selskapene som konkurrerer på sikkerhet og utenlandske aktører med ukjent kvalitet. Det er viktig at de seriøse aktørene løftes frem og blir gitt rammevilkår som oppmuntrer bransjen til å videreutvikle det gode sikkerhetsarbeidet uten å bli utkonkurrert av mindre seriøse selskap med andre rammevilkår. Det er uklart for oss hvilke trygderegler, regler for sykepenger og yrkesskadeforsikring som gjelder eller ikke gjelder. Hvem er underlagt aml. etter flaggstatslovgivningen? Kan politiet komme ombord for å etterforske en ulykke uten hindring av flaggstatslovgivningen?

Det er viktig at dykkerne følges opp etter dykkeoperasjonen. For det tilfelle at dykkeren får trykkfallsyke, eller andre komplikasjoner, etter at et fartøy med bekvemmelighetsflagg har forlatt lokalisasjonen, kan det fort bli et spørsmål om hvilken lovhjemmel tilsynsmyndighetene har til å granske og videre følge opp uønskede forhold.

Klarer myndighetene å lage et dykker-register som følger opp dykkere som er underlagt fremmed flaggstaslovgivning?

Det er viktig å få oversikt over alle dykkere i Norge, samtidig som det må lages et eksponeringsregister og helseregister for dykkere. Hvordan skal dette følges opp?

Dykkerne ønsker like konkurransevilkår innen næringen for å redusere faren for at redusert sikkerhet og trygdlovgivning blir et konkurransefortrinn. Under utøvelse av dykking kan det oppstå langtidsskader, manglende rapportering om yrkessykdom og skader som debuterer flere dager etter dykking, spesielt hos useriøse aktører.

Utfordringene med å granske ulykker på fartøy under fremmed flagg synes uklar.

Det kan se ut som om Havarikommissjonen må tre i kraft for å granske dykkerulykker og hendelser på norske fartøy. Det må i så fall innhentes ekstern kompetanse.

Hva med utenlandske fartøy?? Sanksjonsinstituttene er, også så langt vi har brakt i erfaring, forskjellig fra arbeidsmiljøloven.

Videre er vi usikre på om berørte MLC artikler eller ILO-resolusjoner kan gi rom for utenlandske flaggstater til å tolke hvem som skal være omfattet av arbeidsmiljøloven, annerledes enn fortolkning etter norsk sjøfartslovgivning.

8) Forlaget fremstår som konkurransevridende for norsk dykkeindustri. Utfordringene og usikkerheten vedrørende konkurransevridende forhold samt mulighet for tilsyn på fartøy under fremmed flagg er i svært liten grad drøftet. Dette mener vi er mangelfullt i høringsforslaget. Vi tenker her på forhold som ligger utenfor reguleringen av selve dykkingen.

Vi mener at høringsforslaget fremstår som svært næringsdiskriminerende.

Utfordringen for næringen vedr. flaggstatsregler er i svært liten grad berørt.

I tillegg til negative arbeidsmiljøkonsekvenser er det også næringspolitiske betraktninger som vi mener må vurderes.

Hva med yrkesskadeforsikring? Slipper fartøyer under fremmed flagg å tegne yrkesskadeforsikring?

Slipper fartøyer under fremmed flagg å betale sykkelønn samt betale karensdager for sine ansatte på samme måte som i norsk trygdelovgivning?

Flerbruksfartøyene i Nordsjøen får, så langt vi vet, ikke besøk av Sjøfartsdirektoratet.

Er det slik at landbasert dykkevirksomhet skal følges opp nøye i henhold til Arbeidstilsynets satsingsområde, samtidig som at det er fare for at fremmedflaggfartøyene i praksis nesten slipper tilsyn av myndighetene?

Vi er samtidig svært bekymret for innføringen av et diskriminerende regelverk til fordel for maritim aktivitet. Spesielt fartøy under fremmed flagg kan fort være en stor utfordring for dykkesikkerheten.

Dersom arbeidstidsforskriftene kun gjelder for fartøy under norsk flagg, er dette som nevnt et stort insitamant til utflagging.

Til slutt mener vi at diskriminerende regelverk vil ha en svært negativ innvirkning for norsk dykkeindustri som har sine baser på land. Dette har ringvirkning for arbeidsplasser, skatteinntekter, utvikling av norsk dykkeindustri og derav norsk kompetanse i fremtiden.

Vi er for konkurranse som er tuftet på kunnskap, dyktighet og tekniske løsninger, og ikke konkurransefortrinn i form av ulike regler. Det må være like konkurransevilkår uavhengig om man dykker fra land, lekter eller fartøy. Fartøyene vil jo komme inn i fjordene, gjerne med mindre båter som er en del av moderfartøyet, for å ta både mindre og større jobber fra landbasert industri.

Vi har fått signaler fra arbeidsgiversiden om at man allerede er bekymret over utviklingen. Det er samtidig rykter fra samme hold om at enkelte av de større bedriftene har begynt å vurdere utflagging.

Her er det viktig å ta vare på norsk dykkeindustri på en slik måte at industrien blir gitt like konkurransevilkår!!

Som nevnt over konkluderer Bull-utvalget med følgende:

Et ikke-diskriminerende regelverk

«Bull-utvalget side 20 pkt. 3.2.2:

Et fjerde moment vil være at regelverket bør bygges opp slik at det fremstår som ikke-diskriminerende. På den ene siden bør f.eks. arbeidstakere som utfører tilnærmet like oppgaver sikres den samme arbeidsmiljømessige beskyttelse. På den annen side må ikke regelverket stille arbeidsgiveren i en konkurransemessig forskjellig posisjon, avhengig av om de f.eks. er norske eller utenlandske.»

Videre mener vi, på samme måte som Bull-utvalget, at regelverket bør bygges opp slik at det blir ikke-diskriminerende.

Selskaper som driver dykkevirksomhet fra land og evt. fra svært små båter vil etter dagens rettspraksis i sin helhet være underlagt arbeidsmiljøloven, med deretter regulerte arbeidstidsordninger. Små fartøy som opererer langs kysten, underlagt fremmed flaggstatslovgivning, vil kunne ha helt andre arbeidstidsordninger, som det vil være vanskelig og konkurrere mot.

Det vil være utfordrende å kontrollere arbeidstidsordningene på fartøy under fremmed flagg.

Arbeidstiden for dykkere må reguleres likt uavhengig av hvilket lovverk som legges til grunn. Rederiene kan utkonkurrere de landbaserte dykkerselskapene på kostnader. **Yrkesskadeforsikringen er neppe lovpålagt på båter underlagt utenlands flaggstatslovgivning.** Det er uklart hvordan man kan føre tilsyn med fartøyer med utenlands flagg. Sjøfartsmyndighetene har ingen kompetanse til å føre adekvat tilsyn med dykkingen, evaluere bruken av dykketabeller m.m.

Når vi klarer å utføre metningsdykking under arbeidsmiljøloven i Nordsjøen, finnes det få gode argumenter for å ikke gi dykkerne innen oppdrettsnæringen, den samme vernelovbeskyttelse. Det er ikke automatisk slik at man må jobbe 8 timers dag på et fartøy eller anlegg fordi man er underlagt arbeidsmiljøloven, slik enkelte forsøker å hevde.

All den tid det ikke finnes regler for dykking fra skip utenfor petroleumsvirksomheten har ikke Stortinget vært med på å bestemme hvilken vernelov som dykkerne skal underlegges.

Det var et samlet Storting som ba oss om unnskyldning i 2014. Det er også det samme Storting som bør få muligheten til å avgjøre hvordan framtidig regulering av dykking skal se og derav vise hvilken substans som lå i unnskyldningen.

Med vennlig hilsen
styret i OffshoreDykkerUnionen

Per A. Jakobsen
Nestleder / sekretær